

Územie európskeho významu Dunaj

Dunaj - Iža, Leányvár (Kelemantia)

Toto územie je význačné aj z archeologického hľadiska. Nachádzajú sa tu totiž pozostatky rímskeho vojenského tábora, ktorý bol súčasťou rozsiahleho hraničného pevnostného systému „limes romanum“ postaveného za čias Marka Aurélia v 2. storočí.

Geoskrýša sa nachádza na území rímskeho vojenského tábora Leányvár/Kelemantia. Pri kmeni vyschnutého stromu je zahrabaná na východnej strane do suchého lístia - N 47° 44.715 ´ , E 018° 11.901 ´ .

Navrhované veľkoplošné chránené územie – územie európskeho významu (UEV) Dunaj, ktorého jednotlivé časti sú bližšie popísané v nižšie uvedených paneloch, sa rozprestiera v okresoch Komárno (k.ú.: Moča, Kravany nad Dunajom) a Nové Zámky (k.ú.: Mužla, Obid, Štúrovo, Kamenica nad Hronom, Chľaba). Celá výmera územia je 1413.2958 ha, z čoho na lesné pozemky pripadá len nepatrných 3.13 ha. Pre územie je navrhnutý 3. stupeň ochrany s budúcim označením Chránený areál Dunaj.

Územie tvorí tok Dunaja a dolný tok rieky Ipeľ s prirodzeným hydrologickým režimom. Koryto Dunaja je v dotknutom území široké, miestami jeho šírka presahuje až 900 m. V dôsledku pomalého prúdenia vody sa v tejto časti toku ukladajú jemnozrnné štrkopiesky a naplaveniny. Geologické podložie tvoria štrkopiesčité sedimenty a v oblasti Čenkovej nivy prevažne piesky. Okrem vodných, pobrežných a aluviálnych území zahŕňa toto územie aj niekoľko ostrovov (medzi nimi napr. Močiansky a Čenkovský ostrov).

Dunaj ako hlavná krajinná riek preteká južným Slovenskom vo svojom strednom toku (rkm 1880,26 pri Devíne až 1708,20 pri Chľabe). Jeho celková dĺžka na Slovensku predstavuje 172 km. Po stáročia modelovaná krajina bola kedysi dynamickým vodným svetom s veľkou pestrosťou rôznorodých foriem života. Rieka ovplyvňovala množstvo aspektov spôsobu života tu žijúceho obyvateľstva (napr. osídlenie, hospodárstvo, gastronómiu, dopravu, folklór atď.) a z tejto silnej väzby pramení aj pomenovanie krajiny - Podunajsko.

Predmetné územie je navrhované z dôvodu ochrany lesných, vodných a aluviálnych biotopov európskeho významu (lužné vrbovo topoľové a jelšové lesy, prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition*, rieky s bahnitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodion rubri* p.p. a *Bidentition* p.p. a tiež aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi*). V súčasnosti sa tieto biotopy na Podunajsku vyskytujú len obmedzene, nakoľko močiare a mokrade boli značne pozmenené až zničené lesným hospodárstvom, pôdohospodárstvom, výstavbou a odvodňovaním. Pre zachovanie a zlepšenie stavu týchto zostávajúcich biotopov sú - okrem praktickej ochrany - veľmi žiaduce aj revitalizačné opatrenia, napr. odstránenie nelegálnych skládok odpadu v území, zachovanie prirodzených brehových línii, sprietočnenie už odrezaných dunajských ramien, manažment druhovo bohatých aluviálnych lúk kosbou alebo pastvou a obmedzenie ťažby štrkov devastujúce krajinnú scenériu a niektoré vzácne biotopy. Ochranou tohto územia chránime aj akumulačnú schopnosť Dunaja a prirodzené vytváranie zásob podzemnej vody.

Dôvodom ochrany tohto územia sú aj tu žijúce druhy európskeho významu ako napr.: spriadač kostihojový (*Euplagia quadripunctaria*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), korýtko riečne (*Unio crassus*), kotúľka štiha (*Anisus vorticulus*), teodox pásavý (*Theodoxus transversalis*), typické dunajské druhy rýb ako plotica lesklá (*Rutilus pigus*), šablňa krivočiara (*Pelecus cultratus*), hrebenačka pásavá (*Gymnocephalus schraetser*), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), hrebenačka vysoká (*Gymnocephalus baloni*), býčko (*Proterorhinus marmoratus*), pľž zlatistý (*Sabanejewia aurata*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), hrúz Kesslerov (*Gobio kessleri*), hrúz bieloplutvý (*Gobio albipinnatus*), vydra riečna (*Lutra lutra*), syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*) a niektoré druhy netopierov (*Myotis myotis*, *Myotis emarginatus*, *Barbastella barbastellus*, *Rhinolophus hipposideros*, *Rhinolophus ferrumequinum*).

spriadač kostihojový
(*Euplagia quadripunctaria*)

syseľ pasienkový
(*Spermophilus citellus*)

